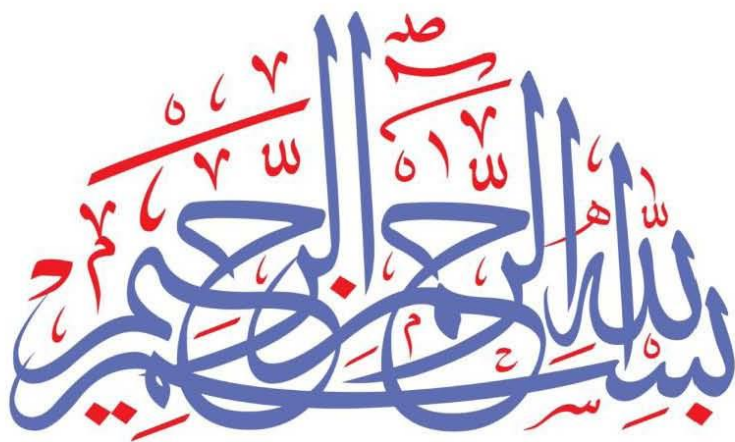

د ژوند پوښتون او پوهنه

لیکوال: داکټر معمار حسامت الله اتمر
په تخلیک لومړی ځل د ۱۳۸۱ لمریز کال په

Ketabton.com

د ژوند خوږې او ترخې
.....

ليکي پوهه:

سرليک: د ژوند خوږې او ترخې

ليکوال: ډاکټر معمار حشمت الله، و، اتمر،،

اېډيټور:

د پڅښتنې ډيزان: ډاکټر معمار حشمت الله، و، اتمر،،

خپرندوی:

چاپشمېر: ۳۰

چاپ نېټه: مياشت - لړم / کال ۱۴۰۵

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک:

atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ
بښونې ترې د گټې اخيستنې اجازه نه شته.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

لړليک

چوپړی

سرليک

- ۱..... پڅښتنی.
- ۲..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳..... ليکي پوهه:
- ۴..... لړليک
- ۵..... تران (پیل، شروع، برید)
- ۷..... د یادښتونو له پاره:
- ۸..... ناندوله (ناول، کیسه یا داستان)
- ۵۸..... د چاپ شویو کتابونو لېست
- ۶۲..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۶۳..... د امکان او وخت په صورت کې
- ۶۴..... د پڅښتنی څټ

د ژوند خوږې او ترخې

.....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاینه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود ماني او کاینات يي د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت يوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسيدو جوهر په يوه والي کې د اعتراف، تباهي او بي وسي يوه له لوړو وسيلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي و غوښتل يوه بل حقيقي داستان يا ناول چي کيسه يي په هېواد کې د ننه، کابل ولايت کې پيل شوې، بيا پېښور ښار ته غزېدلې او وروسته بېرته کابل ولايت ته راغلي او تر اوسه محاله روانه ده، د خپلو کتابونو مينه والو او لوستونکو سره گډ (شريکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال يوازي معماران او انجینران نه دي، نه بايد اوسي، نوڅکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کې توپير راوړم چي د هرې څانگې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چي ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر شي.

د ژوند خوږې او ترخې
.....

پاکه ربه!

ز مور له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو مور له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پیژنو. ز مور سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخبه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

یادونه:

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هبله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره گډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په در نښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د یادښتونو له پاره:

..... -۱

..... -۲

..... -۳

..... -۴

..... -۵

..... -۶

..... -۷

..... -۸

..... -۹

..... -۱۰

د ژوند خوږې او ترڅې
.....

نانډوله (ناول، كيسه يا داستان)

مؤفق په يوې دينداره او روښانه كورنۍ كې، د كابل ولايت په اومي (سيمې يا ناحې كې سترگې دې نړۍ ته خلاصې كړې (وغوروي).

د هغه كورنۍ لويه او څو ورونه او خويندې يې درلودې.

دا هم د كورنۍ، منځنۍ اولاد (زوى) و.

د هغه په زېږېدو سره د هغه په كورنۍ كې خوشحالي او بدلونونه راغلل.

په دويمې ورځ، مور يې د هغه پلار ته و ويل:

سبا د خير سره، الك د كلي جومات ته يوسه، تر څو په غور كې يې آذان او ښه نوم پرې كېږدي.

سبا د هغه پلار وختي د دندې نه راغى، خپله دريشي يې بدله (تبديله) كړه.

بيا يې ملي جامې (كميس او پرتوك) واغوستل، واسكت يې هم تن ته، كړ.

اودس يې تازه كړ.

بيا يې الك په غېږ كې ونيوه او د كور نه د باندې شو.

څو دكيكې وروسته، جومات ته ورسېد.

ملا امام په جومات كې نه وه.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

الته يواځې مؤذن د جومات تر څپرې لاندې، پروت و.

د الک پلار هغه ته نږدې او د هغه نه يې پوښتنه وکړه:

مولوي صيب چپرې دى؟

مؤذن و ويل:

هغه بلې ديني مدرسې ته، د درس ورکولو له پاره، تللى دى.

بيا يې و پوښتل:

څه وخت به، راشي؟

مؤذن خپلې گړۍ ته وکتل او ويې ويل:

د مازيگر لمونځ وخت نږدې دى.

څو دكيكې وروسته به، راشي.

ته هم دلته كښېنه!

اوا (هوا) گرمه ده.

بيا يې دالک پلار ته و ويل:

دا ماشوم نوى دې نړۍ ته راغلى دى؟

د الک پلار و ويل:

هوا!

بيا يې و پوښتل:

د ژوند خوږې او ترخې

څو ورځې کېږي؟

د الک پلار و ویل:

پرون زېږېدلې دی.

مؤذن بیا و پوښتل:

الک دی که جلی؟

د الک پلار و ویل:

الک دی.

بیا یې هغه ته مبارکي و ویله.

د الک پلار هم، د هغه نه مننه وکړه.

بیا ور نږدې شو.

مخ یې ورته وکوت.

و یې ویل:

ماشاءالله!

بنکلي الک دی.

الله دې تاسوته، نېک صالح لوی کړي.

بیا یې و پوښتل:

نوم خو به مو پرې نه وي ایښی؟

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د الک پلار و ویل:

تر اوسه، نه!

زموږ په کام (قام، قوم) کې د دوو نومونو رواج، شته.

یوه نوم یې اصلي چې تذکرې (تذکرې) کې هم په هماغه نوم یادېږي چې د دیني علماوو له خوا پرې ایښودل کېږي.

دوېم نوم یې کورنی وي.

په دوېم نوم یواځې په کور کې یا هم کوڅو کې په هغه نوم یادېږي.

دوېم نوم ته یې کورنی نوم یا لقب (تخلص) وايي.

بیا مؤذن و پوښتل:

کورنی نوم مو پرې ایښی دی؟

د الک پلار و ویل:

هو!

سهار د لمانځه نه وروسته مې پرې نوم کېښود.

مؤذن بیا و پوښتل:

څه مو پرې کېښود.

د الک پلار و ویل:

مؤفق (بریالی) مو پرې کېښود.

مؤذن و ویل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

شکلی نوم دی.

بیا دې هم، مبارک وي.

هغوی په خبرو اخته وو.

په دې وخت کې د جومات ملا امام ورسېد.

د مؤذن ورته، پام شو.

بیا یې د الک پلار ته و ویل:

اغه دی.

مولوي صیب هم، ورسېد.

مولوي هغوی ته نږدې او سلام یې ورکړ.

مؤذن په بېرې سره، د هغه سلام ته، ځواب و وایه.

په دې وخت کې مؤذن د احترام په خاطر له خپله ځایه، ودرېد.

د الک پلار هم و غوښتل چې د خپل ځای نه، ودرېږي.

مولوي صیب د هغه پر اوږې لاس کېښود.

هغه ته یې و ویل:

ته کېښنه!

ستا په غېږ کې، ماشوم دی.

مننه کوم.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا مولوي صيب هم د هغو تر څنگ کښېناست.

د الک پلار و ويل:

مولوي صيب!

وخت لري؟

مولوي صيب و ويل:

هو!

خيريت خو به، وي.

د الک پلار و ويل:

هو!

خيريت دی.

غوبنټل مې چې زما د زوی په غور کې اذان او هغه ته ښه نوم و ټاکي.

مولوي صيب و ويل:

سمه ده!

ما سوچ کوه چې هغه دي د دم له پاره، راوړی دی.

بيا يې و پوښتل:

څو ورځې کېږي چې زېږېدلی (پيدا شوی) دی.

هغه و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

پرون زېږېدلی (پیدا شوی) دی.

بیا يې و ويل:

مبارک دې وي.

وروسته يې الک د پلار د غېږ نه واخيست او د بسم الله په ويلو سره يې خپلې غېږې کې، واچوه.

په غوږ کې يې ورته آذان وکړ او ډير بشکلي نوم (کتابي) نوم يې پرې کېښود.

بیا يې هغه ته د خيردوعا (دعا) وکړه.

الک يې بېرته، د هغه پلار ته ورکړ.

د الک پلار هم د مولوي صيب نه مننه وکړه او په يوه پاکټ کې چې سوغات يې په پام کې نيولي و، مولوي صيب ته، وړاندې کړ.

مولوي صيب ډېر کوبښښ وکړ تر څو، سوغات وانه خلي.

دالک پلار ورته و ويل:

دا د خوشحالی او ديوه مسلمان د ډېرېدو، سوغات دی.

څرنگه چې خبرياست، زما روزگار، شکر ښه دی.

دا يوه شېږينی ده.

که وايي نه خلي، زه به خپه شم.

بیا مولوي صيب و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ته چې ټينگار کوي، مجبوره وايي خلم.

مولوي صيب سوغات، مؤذن ته ورکړ او هغه ته يې، ويې ويل:

دا کوټې ته يوسه او په الماری کې يې کېږده.

بيا به يې په شريکه سره د نورو ميلمنو او چای سره خورو.

مؤذن و ويل:

سمه ده!

په دې وخت کې د الک پلار هم له ځايه، پاڅېد.

د مولوي صيب او مؤذن نه يې خدای پاماني واخيسته او خپل کور ته، روان شو.

کورته، ورسېد.

نورو ماشومانو يې په خوشحالی سره د هغه مخي ته ورسېدل.

هر کس به هغه ته د نوم مبارکي ويله.

د الک پلار به هم، مننه کوه.

څو ورځې، تېرې شوې.

د الک خپل او خپلوانو، هغه ته، و ويل:

بايد د الک د پاره د شپږمې شپې خوشحالی (شب شش) مجلس ونيسئ.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

تر دې دمخه باید هغه سونت (سنت) او ښکلي کالي هغه ته، جوړ کړئ.

بيا دوستان خبر، ساز او سرود برابر کړئ.

دوستانو او مېلمنو ته بايد د شپې بڼه ډوډۍ (قابلي پلو) ورکړئ.

هغه دوستانو ته، و ويل:

سمه ده!

خو ورځې، تېرې شوې.

د الک شپير ورځې پوره شوې.

بيا يې هغه ته، د شپيرمې شپې مجلس و نيو.

دوستان يې خبر کړل.

بڼه قابلي پلو يې پوخ او په گډونوالو يې، و وېشه.

ډول، ډول کپسوتونه به يې ټيپ ته اچول، خلکو به ورته لاسونه وهل او ځينو به نڅاوې او اتن هم، کوه.

شپه يې په خوشحالي سره، تېره کړه.

سهار شو.

میلمانه هم ورو، ورو(کرار، کرار) خپلو کورنو ته، لارل.

مؤفق هم ورو، ورو مخ په لوېدو او د ښوونځي شو.

پلار يې د بڼه ښوونځي، په لټه شو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

په هغه پير کې يوازې حکومتی (دولتی) بنوونځي وو.

د دوي د کور نه لرې د لسو نه تر پنځلسو دکيکو پورې، لمړنی بنوونځی شتون درلود.

د بنوونځي بڼه سن (عمر) د هغه وخت د حکومت له خوا، اووه کاله ټاکل شوی و.

مؤفق په دې وخت کې، شپږ کلن و.

پلار يې وغوښتل، هغه په بنوونځي کې گډ (شامل) کړي.

د تعليمي نوی کال په هغه وخت کې، د وري په درېيمه پيلېده.

د وري لمړی ورځ به د نوي کال، رخصتي وه.

دوېيمه ورځ به يې د بزگر ورځ او په ټول هېواد کې به رخصتي وه.

درېيمه ورځ به معارف د ورځې لمانځنه (جشن) او رخصتي وه.

پلار يې د وري (حمل) د مياشتې په څلورمې نېټې، هغه يې بنوونځي ته، يوړ.

بيا د بنوونځي ادارې ته د ننه شو، د بنوونځي مدير ته يې ځان ور وپېژاند او بيا يې زياته کړه.

مدير صيب!

زه غواړم خپل زوی، مؤفق په بنوونځي کې گډ (شامل) کړم.

هغه و ويل:

سمه خبره ده!

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې د هغه نه وپوښتل:

مؤفق، څو کلن دی؟

هغه و ويل شپږ کاله يې پوره کړي او پښه يې په اوومه ايښې ده.

بيا مدير، مؤفق ته و ويل:

دلته راشه!

مؤفق، مدير ته نږدې شو.

او د هغه مخې ته، ودرېد.

مدير مؤفق ته، و ويل:

خوله دې خلاصه کړه:

هغه خپله خوله خلاصه کړه، د هغه غاښونه يې وليدل.

بيا يې د مؤفق پلار ته، و ويل:

د هغه تذکره در سره شته؟

هغه و ويل:

هو!

دا ده، د هغه تذکره.

د بنوونځي مدير د هغه تذکره په زير سره وکته او د هغه پلار ته يې

و ويل:

هغه اووه مياشتني نور هم، وخت لري.

د ژوند خوږې او ترخې
.....

زه نه شم کولای، هغه په بنوونځي کې گډ (شامل) کړم.

بنه به وي چې هغه بل کال ته راولي.

د موفق پلار ډېر کوبنس وکړ تر څو د بنوونځي مدير ته قناعت ورکړي.

خو، هغه و نه منه.

بيا مدير خپل چايچي ته و ويل چې، د موفق پلار ته يوه پياله چای راوړه.

چايچي و ويل:

سمه ده!

د موفق پلار چايچي ته و ويل:

نه!

خان مه په زحمت کوه.

مننه کوم.

د موفق پلار، له خايه پاڅېد، د مدير نه يې خدای پاماني واخيسته او خپل کور ته، لاړ.

د کور ته رسېدو سره، د هغه بنځي پوښتنه وکړه:

د موفق کار، څنگه شو؟

هغه و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

د سږ کال نه، پاتې شو.

بيا هغې و ويل:

ولې؟

د مؤفق پلار ورته و ويل:

هغه پوره اووه کلن، نه و.

مدیر ما ته ډاډ راکړ تر څو، هغه به بل کال ته، هرو مرو په بنوونځي کې گډ (شامل) کړي.

بيا پلار يې خپلو زامنو او لورگانو ته و ويل:

تر کاله پورې د هغه سره مرسته وکړئ، تر څو، څه زده کړي.

اولادونو يې، و ويل:

سمه ده!

تاسو هغه ته کلمونه او کتابچې وپېږئ.

هغه و ويل:

سمه ده!

سبا يې مؤفق ته کلمونه او کتابچې و پېږي.

بيا يې هغه ته، وسپاري.

خويندو او ورونو يې هم، د هغه سره ليک او لوست پيل کړ.

هغه په لږ وخت کې، ډېر شيان زده کړل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

کال تېر شو.

بيا نوى کال، راورسېد.

پلاريې بيا هغه بنوونځى ته د مخه کړ.

داځل د هغه سن (عمر) د بنوونځي د پاره پوره شوى و.

هغه په بنوونځي کې گډ (شامل) شو.

هغه د بنوونځى سره مينه درلوده.

سېکونه (سبقونه) به يې ويل.

لمړنى بنوونځى يې، په بري سره پاى ته، ورساوه.

بيا په لېسې کې، گډ (شامل) شو.

څلور کاله يې الله سېک (سبق) و وايه.

بيا د هغې لېسې نه خلاص (فارغ) شو.

د هغه شوک (شوق) د انجيزى سره و.

هغه د پوهنتون د کانکور آزموينه ورکړه.

خپل د زړه څانگې ته، نه و بريالى شوى.

بيا يې کوينس وکړ تر څو د کابل پوليټخنيک پوهنتون کې د هايډرو

تخنيک څانگې کې، زده کړې وکړي.

بيا يې د باندنيو هېوادونو په پوهنتونو کې د زده کړې شوک (شوق)

وکړ.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

او الله د چمتووالی (آماده گی) په پوهنځي کې يې نوم ليکنه او اسناد يې د شرطونو (شرایطو) سره سم، بشپړ کړل.

مياشت وروسته يې سبکونه پيل شوو.

د هغه سبکونه (سبقونه) د کابل پوليتخنيک پوهنتون چې په هغه وخت کې د کابل پوليتخنيک انستيتيوت نومیده په شپږمې شپې خونې (ليلي) کې پيل کړل.

د ورځې به سهار وختي له خوبه پاڅيد، چای به يې څښه او وروسته به له کوره ووت.

لمړی به په ملی بس کې خاته او د ښار پامير سينما ته نږدې له ملی بس نه کوزېده او بيا به د برېښنايي بسو تم حای ته، ته او په برېښنايي موټرو کې به کېناسته او د پولې تخنيک پوهنتون د ستري (لويې) دروازي ته نږدې به له برېښنايي بس کوزېده او الله، د ننه کېده.

دوې سمستره سبکونه (سبقونه) يې الله، بشپړ کړل.

بيا ټول د چمتووالی (آماده گی) پوهنځي زده کړيالان، د نورو لورو زده کړو د پاره ټول د پخواني شوروي هېواد پنځلسگونو جمهوريتونو پوهنتونو نو ته، ور وپېژندل شوو.

هيڅوک نه پوهېده چې په کوم جمهوريت او کوم انستيتيوت (پوهنتون) کې به نورې زده کړې، تر سره کړي.

په هېواد کې د ټولو زده کړيانو د پاره پاسپورټونه جوړ او صحي معاينات هم بشپړ شوو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بیا هغوی ټولو ته، د شوروي هېواد ویزی هم په پاسپورتونو کې ولږول شوي.

وروسته په وار(نوبت) سره زده کړیالانوته د الوتکو ټيکتونه هم وپېرل شوو.

دا ټول مصارف د هغه وخت د حکومت په غاړې و.

د نږدې آسیایي جمهوریتونو زده کړیالان به د اوزبکستان هېواد تاشکېنت (تاشکند) پورې الوتني کوي او بیا به د هغه ځای نه دریل گادي (آورگادي) په مرستې به ټاکل شويو جمهوریتونو ته، تلل.

مؤفق هم نږدې اروپایی هېواد ته، ټاکل شوی و.

بیا هغه د کابل هوایي ډگر نه تاشکېنت (تاشکند) ښار بیا وروسته د دوې گریو تم (وقفي) نه وروسته د تاشکېنت (تاشکند) د هوایي ډگر په ودانۍ (ترمینل) نه وروسته د روسي مرکز یانې مسکو ښار ته الوتنه وکړه.

څو شپې او ورځې یې الله تېرې کړې.

هغه او نور کسان، نه پوهېدل چې کله او کومې خوا به سفر وکړي.

هغه اونورو زده کړیالانو د بهرنيو ملکونونه په یوې شپې خونې (لیلي) کې ژوند کوو.

الله درې وخته ډوډۍ او چای، په وړیا توگه و.

مگر د سهارچای، غرمې او د شپې ډوډۍ له پاره وخت ټاکل شوی و.

د ژوند خوږې او ترخې
.....

ټولو زده کړيالانو کولای شو خپلې ستونزې په روسي ژبې حل او يوه د بل سره خبرې وکړي.

ورځ بله هم، تېره شوه.

يوه کس چې لېسټ يې په لاس کې و شپې خونې (ليلې) ته، ننوت.

کوټه په کوټه به، گرځېده.

د خپل لېسټ کسانو ته به يې ويل:

چابک شئ.

خپلې کڅورې او بکسونه را واخلي او د شپې خونې (ليلې) د وتلو دروازې ته، ځانونه ورسوئ.

بيا به زه تاسو ته، الته بله (نوره) لارښوونه وکړم.

زده کړيالانو ومنه او هر کس (څوک) د خپلو کڅورو او بکسونو سره، ټاکلې ځای کې ټول (غونډ) شوو.

کس بيا راغی او د دوېم ځل د پاره يې لېسټ ولوست.

ټول حاضر وو.

بيا په دې وخت کې يوه بس موټر دروازې ته راغی او ودرېد (تم) شو.

چلونکي يې د ننه شو او د مسؤل کس سره يې لنډې خبرې وکړې.

مسؤل کس زده کړيالانو ته و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

په وار سره، بس ته پورته او څه مو په دې شپې خونې (ليلې) کې
له هېره (ياده) و نه وځي.

زده کړيالانو و ويل:

سمه ده!

بيا هغوی ټول په وار (نوبت) سره بس ته، و ختل.

نيمه گړی مزل نه وروسته، هغوی د ريل گادو لوی تم ځای (د ريل
ستېشن) ته ورسېدل.

بس د ننه په خاص ځای کې، تم شو.

بيا کس به د زده کړيالانو نومونه اخیستل او ډله، ډله به يې ځانگړو
ريل گادو ته، خپروول.

هغوی به يې د ريل گادو لارښود ته سپارل او څه پيسې (روبل) به
يې هم، هرکس ته د لاري خرڅ او خوراک د پاره ورکول تر څو
خپلو پوهنتونو شپې خونو (ليليو) ته، ورسېږي.

د ريل گادو ټکټ به يې د پاسپورتونو په منځ کې ايښی او هرکس ته
يې، ورکاوه او هغو ته به يې ويل:

دا ستا پاسپورت، ويزه او تر ټاکل شوي ښار پورې ستا ټکټ.

بني زده کړي.

تاسو په مخه، ښه.

د خدای پامان.

د ژوند خوږې او ترڅې
.....

ریل گاډو به په خپل ټاکل شوي وخت، حرکت کاوه او خپلو ښارونو ته بهو تلل.

د موفق اورگاډی هم یوه گړی وروسته مخ په باکو ښار حرکت وکړ.

ریل گاډی به ورو، ورو د ښار نه لرې کېده او په شنو دښتو او ځنگلونو کې به یې، حرکت کاوه.

دوی شپي او دوی ورځي یې، حرکت وکړ.

بیا د بلې ورځې په ماسپینین باکو (د آذربایجان پلازمینې) ښار د ریل تم ځای ته ورسېد.

ریل گاډی تم ځای کې، ودرېد.

خلکو، په ښکته کېدو پیل کړ.

د ریل گاډي لارښود، راغی.

نو زده کړیالانو ته یې وویل:

تاسو ځانونه تیار کړئ.

د واگون (دریل یوې برخې) په دالان کې لږ انتظار وکړئ.

ستاسو د پوهنتونو مسؤل ادارې کس، راځي.

تاسو به تر خپلو شپي خونو (لیلیو) پورې، ورسوي.

هغوی ومنه او د څو ډکیکو له پاره د واگون په دالان کې انتظار شوو.

مسؤل کس ورسېد.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بیا واگون ته ، د ننه شوو .

د هغه کس په لاس کې ، لیست وو .

بیا هغه کس ، خپل کسان جلا کړل .

هغوی نه یې و غوښتل چې هغه ، تعقیب کړي .

کس مخکې او زده کړیالان ، ورپسې وو .

ټول د ریل گاډي ودانۍ نه بهر او د بسونو تم ځای ته ، ورسېدل .

بیا د کس په لابنوني سره سم ، هغوی بس ته و ختل ، خپلې کڅوړې

، بکسونونه یې هم موټر ته د ننه کړل او د بس په پای (آخره) کې

یې ، ځانه سره څوکیوته ، نږدې کېښودل .

بس حرکت وکړ .

خود کیکي وروسته د ښار او بیا خپلې کښې د هر تم ځای کې په د

څوارلیو د پاره درېده تر څو اړ کسان کوز او یا هم نوي کسان بس

ته ، را پورته شي .

د پوهنتونو د شپې خونو (للیو) سیمه ورسېده .

بیا مسؤل کس زده کړیالانو ته و ویل :

د بس د درېدو سره ټول د بس نه کوز او کوبښ وکړی تر څو څه

مو په بس کې پاتې نه شي .

زده کړیالانو و ویل :

سمه ده !

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بس تم ځای کې ودرېد.

مسؤل کس او زده کړیالان، د بس نه بنکته (کوز) شوو.

بیا مسؤل کس د مخه او زده کړیالان ور پسي شوو.

لمړی مسؤل کس د پولیتخنیک انستیتوت شپې خونې دروازې ته نږدې شو.

زده کړیالانو ته یې وویل:

د څو دکیکو له پاره، دلته ودرېږئ.

هغوی ودرېدل.

بیا هغه مسؤل کس د شپې خونې (لیلي) مسؤل سره د باندې شو.

د لیست سره سم، زده کړیالان یې هغه ته وسپارل، او د هغوی سره یې خدای پامانې وکړه.

بیا نورو ته یې، وویل:

راځئ!

اوس به د ستاسو شپې خونو (لیلیو) ودانیو ته لار شوو.

مؤفق و پوښتل:

زمونږ شپې خونې (لیلي) دلته نه شته؟

مسؤل کس وویل:

ستاسو د شپې خونې ودانۍ لږ خوا، دي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

دا څو شپې خونې د پولې تخنيک انستيتيوت پورې، اړه لري.

دوې ودانۍ يې د الکانو او يوه ودانۍ يې د انجونو د پاره دي.

هغوی نور هم، وړاندې لارل.

الته څو پنځه پورې او دوې نهه پورې ودانۍ بنکارېدې.

مسؤل کس و ويل:

دا ټولې شپې خونې ودانۍ، د آذربايجان ودانيزو(ساختماني) انستيتيوت پورې، اړه لري.

دلته دوې پنځه پورې ودانې د ځايي خلکو د پاره دي ، چې يوه يې د الکانو او دوې يوه يې د انجونو د پاره ده.

مگر دا يوه پنځه پورې او دوې نهه پورې ودانۍ د بهرنيو زده کړيالانو د پاره دي.

دا يوه څوکاله د مخه او دهغه بله يې اوس جوړه شوې، تاسو ته به ډېر ژر خونې (کوټې) په نښه، تاسو به په کې ارامه او آسوده ژوند وکړئ.

په خبرو، خبرو هغوی يوې پنځه پورې ودانۍ ته ورسېدل تر څو البته د نورو بهرنيو زده کړيالانو سره د څو مودې له پاره ژوند، وکړي.

مسؤل کس بيا شپې خونې ته ننوت او زده کړيالانو ته يې و ويل:

تاسو دلته د څو دکيکو د پاره، انتظار وکړئ.

هغوی و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

سمه ده!

مسؤل کس بيا د بل کس سره د باندې شو.

هغه ته يې زده کړيالان د ليست سره سم وسپارل، بيا يې د هغوی سره خدای پاماني وکړه او خپلې موخې پسې لاړ.

د انستيتوتونو او پوهنتونونو سبکونه (درسونه) نه ول پيل شوي.

هره ورځ به نوي زده کړيالان د بهرنيو ملکونو نه، د زده کړو له پاره، راتلل.

زده کړيالان هم اوزگار وو.

هغوی به ډله، ډله بنار ته تلل.

اخوا دپخوا به گرځېدل.

د کسپين بحيره، چې بنار ته نږدې وه، تلل.

الته به، د بحيرې غاړې (بلوار) کې گرځېدل.

کله به هم، په تفريحي کښتيو کې سپرېدل او د بحيرې تر ټاکلي ځای پورې به، تلل او بېرته راگرزېدل.

کله به هم د يوه ډله تر پايه تلل کوم چې په بحيرې کې جوړ شوی او په پای کې يې يوه رستورانته هم و، تلل.

په رستورانته کې به ډوډۍ خوږې او آذری چای څښل.

زده کړيالان به سينماوو ته هم تلل، کوم کې به چې هندي او يا د نورملکونو فلمونه، چلېدل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

مؤفق هم د نورو ډلو سره يوه ځای کېده، او کله به يې په شپې خونې کې تر ډېره وخته، بیده کېده. څو ورځې تېرې شوې.

سبکونه (درسونه) پيل شوو.

هر کس د خپلو پوهنځيو ودانيو، استادانو او ټولگيوالو (همصنفيو) سره بلد شوو.

بيا ټول نوې راغلي زده کړيالان نوې شپې خونې (ليلې) ودانۍ چې نوې جوړه شوې او نهه پوره يې درلودل، لارل.

هغه ودانۍ په سيمې کې ډېره نوې او عصري شپې خونه (ليله) وه. ودانۍ تل پور او څو د مجلسونو، تالارونو ودانۍ يې، هم درلودې.

دا ودانۍ د يوې کوشنۍ بحيرې ته څيرمه شتون درلود.

په هر پور کې يې کتابخونه، د رسم او تخنيک خونه، پخلنځای، زينې او لقتونه هم، درلودل.

هرې خونې يې ځانته، حمام او تشناب درلود.

د يوې خوا خونې، د دوو کسانو او د بلې خوا خونې د درېيو کسانو له پاره، ډېزاین شوې وې.

په خونو کې داسې کوچونه (کټونه) ول چې د ورځې له خوا به د ناستې او د شپې له خوا به لماسټې (بيدو کېدو) د پاره کارېدل.

بالښت، پرستنه (کمپله) او پټو (روجايي) به ترې لاندې ايښودل کېدل کوم چې به، د باندې خوا، نه ليدل کېدل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ورځې تېرېدې او سمسترونه بشپړ کېدل.

د زده کړې په څلورم کال کې يې کوژده وکړه.

کال بل يې هم البته تېر، کړ.

د ودانيزو انستيتيوت نه د ماسټرۍ په کچې و وت (فارغ) شو.

بيا د هود سره سم، خپل هېواد ته راغی، چې هېواد ته گټه ورسوي (خدمت وکړي).

لنډه موده يې په کورکې، تېره کړه.

بيا جبري عسکرۍ ته، ور وپېژندل (سوق) شو.

هغه د ورور وژني سره، کرکه درلوده.

کوبنښ يې وکړه تر څو يوې غير محارېوې کتې (قطعي) کې ځان څېره (سوق) کړي.

هغه په ډېرو واسطو سره ځان د کابل ښار په يوې غير محارېوې کيټې (قطعي) کې ځان څېره (شامل) کړ.

په هغه وخت کې، چا چې د ماسټرۍ زده کړې سند درلود، د هغه له پاره ۶ شپږ مياشتې عسکرې وه.

بيا د لږ وخت په تېرېدو سره، دا وخت په دوې برخو، و وېشل شو.

د محارېو کيټو (قطعو) له پاره هماغه شپږ مياشتې او د غير محارېو کيټو (قطعو) له پاره، يوه کال شو.

بيا دا هم بدله او د فصل موضوع په کې، گډه او يا ډېره شوه.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

مؤفق مسکين چې د شپږو مياشتو په نيت عسکری ته، تللی و، د ناڅرگنده برخه لیک سره، مخامخ شو.

بيا د هغوی کيټه (قطعه) د کابل ولايت سروبي ولسوالی ته لاړه.

کله ناکله به يې، په جگړو کې هم، برخه اخيسته.

يوه ورځ چې هغه ډير خواشینی و، کوماندان يې امر وکړ تر څو ټول د سروبي ولسوالی يوې نارامې (نا امنه) سيمې کې د چانيزو (تصفيوی) عملياتو ته، لاړ شي.

د هغوی کيټه د سهار وختي هغې سيمې ته، ورسېده.

په سيمې کې جگړه پيل شوه.

هرې خوا به د هاوانونو او راکټونو مرمی، لږېدې.

څو دکيکې لانه وې تېرې شوې، چې مؤفق هم د پينو په زنگنو کې څو چرې وخورې او کلک ټپي شو.

ډز او ډوز روان و.

هغه ځان څه د کړنې نه، کناره کړ.

نورو عسکري ملگرو يې هغه سره مرسته وکړه او د جگړې د سيمې نه يې بهر او د سروبي ولسوالی روغتون ته يې، ولېږداوه.

بيا وروسته هغه يې، کابل عسکری روغتون ته ورساوه.

ډيره موده يې په روغتون کې، تېره کړه.

لږ په گرځېدو شو.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

په هېواد کې حالات بدل شوو.

کمونيستي پلوی حکومت لړنگ شو.

مجاهدين واک ته، ورسېدل.

هغه هم څه موده ورسته، د عسکری نه خلاص (فارغه، ترخيص) شو.

هغه خوشحاله شو او شکر يې وباسه.

هغه د لوی جنجال نه، خلاص شو.

څلور مياشتې نه وې تېرې شوې چې، تنظيمي (خپلمنځي) جگړې پيل شوې.

کابل په څو برخو، و ویشل شو.

د ورځې او شپې به، راکټونه او د هاوان مرمی، ورېږدې.

هره ورځ به، په سلهاو کسان شهيدان او ټپي کېدل.

خلکو به د بنار يوي خوا نه بلې خوا او يا به، د کابل بنار نه نورو امنو ولايتونو ته، کډه کوه.

جگړه نږدې او د مؤفق تر کورو، ورسېده.

د هغه کورنۍ د څوگاونديانو سره هوډ وکړ تر څو خپل کورونه پرېږدي او د بنار بلې سيمې ته کډه شي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی یوه د بار وړونکې لارې ومونده او د چلونکې سره یې خبرې وکړې تر څو سهار لمانځه نه مخکې، د هغوی د کورونو تر څټ ودرېزي .

هغوی ټولو خپل اړتیا وړ کالي، لوبني، گانې او نغدې پېسي سره ټولې او د موټر په انتظار شوو.

شپه پخه وه.

هرې خوا د درنو او سپکو ټزو، غبرونه (آوازونه) اورېدل کېدل.

گړې بله هم، تېره شوه.

په کوڅې کې د موټر غږ شو.

گاونډیانو، کومو چې د تېبنتي هوډ درلود، د باندي و وتل.

ويي ليدل چې هماغه، لاری ده.

الکانو په پېرې سره، کالي لاری ته و خپړول.

بيا بنځي، ماشومان او وروسته په خپله هم لاری موټر ته، وختل.

چلونکي، لاری ته، کش ورکړ.

د اومې سيمې نه و وت، ارتل پول (پل آرتل) ته ورسېد.

خلک حيران وو چې، کومې خوا لار شي.

ځينو و ويل:

مخ په سينمای پامير بيا به وروسته پرېکړه، وکړو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

خينو نورو، و ويل:

الته د وحدت گوند پلويان (هزاره گان) دي.

مونږ تاجيک او پښتانه يوو.

کېدای شي پر مونږ ډزې او يا مونږ برننه کړي.

بيا خلکو پرېکړه وکړه تر څو د کابل ښار شمالي سيمي خوا (خير خانې مېنې) ته لاړ شي.

پرېکړه، ومنل شوه.

مونږ هم د آرتل پول (پل آرتل) نه بي لاسه وا وښت او ده افغانانو سيمي ته لاړل.

خيني راکتونه به، د هغوی د سر نه تېرېدل او د چاودنې غږ به يې هغوی، اورېده.

په خينو پوستو(پاتکونو) کې به د هغوی نه، څه پيښې د توپک په زور، هم اخيستل کېدې.

بيا هغوی د خير خانې مېنې د هزارې بغل سيمه، و ټاکه او البته ټول د دوستانو په يوه کور کې مېشت شوو.

په گډه به يې پخلی کاوه.

بيا په مناسب وخت کې به، خپلو کورونو ته، تلل او خپل اړتيا ور شیان به يې البته، لېږدول.

څو مياشتې، تېرې شوې.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی هود وکړ (تصميم ونيو) چې ننگرهار ولايت ته، لاړ شي.
بيا ټول د نورو کسانو سره ننگرهار ولايت ته، لاړل.
څه موده يې په کمپونو کې، تېره کړه.
بيا د گاونډ هېواد (پاکستان) کش پيدا کړ.
هر چا به ويل چې:
الته وړيا مرستي (راشن) ژر، ژر وبشل کېږي.
الته بنوونځي هم د ملگرو ملتونو په مرستي پيل شوي دي.
برېښنا او نورې آسانتياوې، هم شته.
ځيني کارونه هم، موندل کېږي.
بهرنيو هېوادونو ته تگ هم، ورځ تر بلې ډېرېږي.
د کابل ښار نه بي ځايه شويو ځينو مهاجرو، تصميم ونيو، تر څو
ننگرهار نه پېښاور ښار ته، کډه شي.
مؤفق هم د خپلې کورنۍ سره سهار وختی په يوه موټر کې کښېناست
او مخ په پېښاور يې، حرکت وکړ.
دوې گړۍ وروسته تورخم (طورخم) ليکې (کرښې، سرحد، بورډر)
ته ورسېدل او څو دکيکي وروسته د ليکې وا وښتل.
د ليکې اخوا د ملگرو ملتونو د نوم ليکنې (راجسټر) يوه کمپ و.
مسؤلو کسانو د پاکستاني پوليسو په مرستي د هغو موټر د سپرک تر
غارې ودر او ه.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې د نوم ليکنې (راجستر) له پاره د هرې کورنۍ مشر د تذکرو سره، ملگرو ملتونو مرکز (کمپ) ته، وغوښتل.

مؤفق هم د خپل پلار سره، کوز شو.

د ملگرو ملتونو کمپ ته، ننوتل.

الته يې نوم ليکنه (راجستر پاڼه) بشپړه او د مرستو کارت يې تر لاسه کړ.

بيا يې مخ پر پېښور ښار، حرکت وکړ.

گرې وروسته، البته ورسېدل او په يوه کمپ کې، کډوال شوو.

الته يې خيمې او نور څه شيان تر لاسه، کړل.

کال دوې يې البته تېر، کړل.

بيا يې زړونه په تنگ شوو.

او هوډ يې وکړ تر څو، بېرته، هېواد ته، راشي.

بيا يې کډې په لارڼو کې بارې کړې او مخ پر هېواد يې حرکت وکړ.

په تورخم (طورخم) کې او پاکستان نه د وتو نه خپل کارتونه راجسټر کړل.

څه نغډې مرستې يې تر لاسه بيا هېواد ته، ستانه شوو.

لمړی جلال آباد ښار بيا وروسته کابل ته، ورسېدل.

کونښن يې وکړ تر څو خپل کور، کوم چې په نوي کارتي (کارته نو) سيمې کې شتون درلود، د ستونزو سره، سره لارښي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی الله ورسېدل.

څه موده يې الله تېره کړه بيا وروسته زړو مکرويانونو ته يې کډه وکړه.

الله به يې بلاکونو د برېښنا په برخې کې د خلکو سره، مرستې او لار ښوونې کوي.

څه موده، تېره شوه.

يوه ورځ هغه د نورو کسانو سره د برېښنا د مزو په بيا رغونې کې بوخت او څه ماشومان هم اخوا دېخوا گرځېدل.

په دې ترڅ کې يوه د راکټ مرمی هغوی ته نږدې په ځمکې ولگېده او دورې يې وکړې.

مؤفق له ځايه، پاڅېد.

ويي کتل، ماشومان په وينو لېټ پېټ دي.

بيا يې ځان ته پام شو چې وينې يې له ستونې بهېږي.

ويي غوښتل چې چيغه کړي.

خو و نتوانيد د خولې نه، غږ پورته کړي.

د ستونې توتکه (حنجره) يې پريکه شوې وه.

په چپه لاس يې خپل ستونې ونيو او ويي غوښتل چې پوخ سرک ته، ځان ورسوي.

په دې وخت کې خلکو هم، د هرې خواوو نه، منډې کړې.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ماشومانو او لویانو سره بېړنۍ مرستې، پیل شوي.

بیا یې ټول ټیټیان په موټرو کې واچول او د وزیر محمد اکبر خان روغتون ته یې، ورسول.

د موفق او نورو ټپانو درملنه پیل شوه.

هغه په هېواد کې ډېره دوايي وکړه، مگر کومه گټه یې ونه رسوه.

بیا اړ شو پاکستان هېواد ته، د درملنې له پاره لاړ شي.

الله یې د څو کلنو د پاره، دوايي وکړه.

درې کاله وروسته هغه و توانېد بیا له حنجري نه، غږ و باسي.

د دوايي نه وروسته هغه بېرته، کابل ښار ته راغی.

ويي غوښتل يوه دنده تر لاسه کړي.

لمړی د خپلو اسنادونو پسې وگرځېد، کوم چې د راتگ نه وروسته د وخت حکومت له خوا بند (قید) شوی وو.

اخوا دېخوا ډېر وگرځېد.

بیا مسؤلو کسانو هغه ته په لوړو زده کړو وزارت کې و ویل:

ته پوهپېری چې دا ټولې ودانۍ د جگړې لمړۍ کرښه وه.

دلته ټول اسناد سوزېدلي دي.

بیا یې سوچ وکړ.

په یاد یې راغی چې، یوه کاپی له ځانه سره لري.

د ژوند خوږې او ترخې
.....

بيا بشري کواوو (قواوو) رياست ته لار او الته يې ټوله کيسه وکړه.

هغوی و ويل:

هو!

بس داسې بد بختی دي.

بيا يې موفق ته و ويل:

د دپلوم کومه کاپی، لري.

هغه وويل:

هو!

بيا يې کڅوړه خلاصه او کاپی يې را و ويست.

کاپی يې مدير ته وړاندې کړه.

هغه هم په ځير سره وکنه او بيا يې هغه ته و ويل:

بڼه به داوي له کوم ځای نه موافقه، راوړئ.

بيا به دې مونږ، هماغه ځای ته، ور وپېژنو.

هغه و ويل:

سمه ده!

بيا يې د مدير نه خدای پاماني واخيسته او کورته روان شو.

اخوا دپخوا وگرځېد.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هر بنوونځي ته به چې ته، هغه ته به يې بهانې کوي.

د بنوونځيو مديرانو به هغه ته، په ډاگه نه شو ويلای چې .....
مؤفق هم په بډه ورکونې کې کومه تجربه، او مهارت نه درلود.
هر چېرې به يې سپينه او پاکه خبره کوه.

په دې اساس هغه ډيره موده په کار موندې کې، تېره کړه.
بيا يې هوډ وکړ تر څو په واسطو پسې وگرځي.

د هغه خور هم په يوه بنوونځي کې، بنوونکې (معلمه) وه.
بيا هغه د خپلې خور کور ته لار او د هغې نه يې مرسته، وغوښته.
هغې ورته و ويل:

شپه دلته پاتې شه او سبا به زما سره يوه ځای بنوونځي ته لار شي.
هغه ومنه.

شپه يې د خپلې خور په کور کې، تېره کړه.
سهار وختي پاڅيد.

د اودس او لمونځ نه وروسته د سهار چای يې و څښه.
بيا خور يې و ويل:

راځه چې بنوونځي ته، لار شوو.
هغه هم له ځايه پاڅيد او کړتې يې واغوسته.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې د هندارې په مخ کې خپل وېښتان ېرمنځ کړل.

له خور نه يې و غوښتل چې کلونيا (اديکلون) يا عطر ورته ورکړي.

هغې هم، ورته د عطرو ډبې (بوټل) ورکړ.

مؤفق پر ځان عطر وپاشل.

بيا يې حرکت وکړ.

ښوونځی د نوې کارتي په سيمې کې شتون درلود.

هغوی دواړه په پښو، الله لارل.

د ښوونځی لويې دروازي ته، ورسېدل.

بيا الله د دروازي امنيتي کس و ويل:

کارټونه مو، وباسئ.

د هغې خور له کڅوړې نه، خپل کارټ، و باسه.

بيا کس و ويل:

سمه ده!

ته کولای شئ، ښوونځی ته، د ننه شي.

بيا هغې و ويل:

دا زما ورور دی.

زه غواړم هغه دلته گډ (شامل) کړم.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا هغه و ويل:

سمه ده!

کولای شم، هغه تلاشي کړم؟

مؤفق و ويل:

هو!

کومه ستونزه نه شته.

بيا مؤفق نږدې شو او هغه يې تلاشي کړ.

د تلاشي نه وروسته هغه د خپلې خور سره بنوونځۍ ته، ننوت.

بيا دواړه د بنو ونځي ادارې ته ننوتل:

هغې د ناستو کسانو سره، ستړۍ مشي وکړه.

بيا يې خپل ورور، ناستو کسانو ته، وروپېژاند.

وروسته يوه کس دواړو ته، و ويل:

دېخوا پر څوکیو کښېښئ.

هغوی پر څوکیو کښېناستل.

بيا د دفتر پياده هغوی ته، چای راوړ.

د چای د څښلو نه وروسته د هغې خور و ويل:

ته دلته، کښېښه!

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

زه به د بنوونځي مدير، وگورم.

مؤفق الله کښېناست.

خور يې د بنوونځي مدير دفتر ته، لاره.

د ننوتو سره سم د بنوونځي مدير د خپل ځای نه، راپورته شو او هغې ته يې و ويل:

دلته د مېز تر څټ کښېنه!

هغه هم د لارښوونې سره سم، د مېز تر څټ کښېناسته.

بيا مدير و ويل:

اورم!

هغې د خپل د ورور په هکله، هغه ته، ټول معلومات ورکړل او د هغه يې وغوښتل چې په گمارنې کې د هغې سره مرسته وکړي.

بيا مدير و ويل:

سمه ده!

بيا خور يې و ويل:

کولای شم هغه دلته راوغورم؟

مدير و ويل:

هو!

هغه چېرې دی؟

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا هغې و ويل:

الته د اداري په ځانگي كي، دى.

مدیر خپل چايچي ته، و ويل:

اداري ځانگي ته لار شه او مؤفق ته غږ وکړه چې دلته راشي.

هغه و ويل:

سمه ده!

چايچي د مدير د دفتر نه و وت او اداري ځانگي ته، ننوت.

الته يې وپوښتل:

مؤفق څوک دى؟

هغه و ويل:

زه يم.

څه دې ويل؟

چايچي و ويل:

هو!

مدیر صيب دې غواړي.

مؤفق له حايه پاڅېد او د چايچي سره، مدير دفتر ته، ننوت.

بيا مدير هغه ته و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

راشه!

دلته کښینه!

هغه هم د مدیر په مخه کې، پر څوکی کښېناست.

ځان یې مدیر ته معرفي کړ.

مدیر و ویل:

سمه ده!

مونږ پر تاسو ویاړو.

تاسو د هرې دندې وړتیا لرئ.

زه به کونښښ وکړم چې تاسو ته د ریاضي استاد په توګه دلته او یا
کوم بل ښوونځي کې دنده و مومم.

تاسو سوچ مه کوئ.

زه به، په دې هکله، تاسو خور ته خبر ورکړم.

مؤفق او د هغه خور د ښوونځي مدیر نه، مننه وکړه او د مدیر د
دفتر نه و وتل.

بیا مؤفق د خپلې خور سره هم خدای پاماني وکړه او د ښوونځي د
ودانۍ نه و وت.

خور یې هم د محال ویش سره سم خپل ټولګي ته د سبق ورکولو د
پاره، لاړه.

څو اونۍ تېرې شوې.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

خو د بنوونځي مدير له خوا، كوم خبر را نه غي.

بيا مؤفق خپلي خور ته، زنگ و واهه.

هغې ته يې و ويل:

سبا چې بنوونځي ته لارې د مدير نه زما په هكله پوښتنه وكړه.

هغې و ويل:

سمه ده!

زه به ترې، پوښتنه وكړم.

سبا شو.

د مؤفق خور د تل په شان وختي بنوونځي ته، لاره.

مدير نه وه، راغلي.

هغه د مديريت دفتر ته نږدې پر يوې څوكي كښېناسته او د مدير په انتظار شوه.

نيمه گړی وروسته مدير، ورسېد.

هغه له ځايه پاڅيده او مدير ته يې سلام وركړ.

مدير هم د هغې سلام ته، وعلېكم و ويل.

بيا چاچي په مندو راغی او د دفتر دروازه يې خلاصه كړه.

مدير بنوونكي ته و ويل:

مهرباني وكړی، د ننه شی.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغې و ویل:

لمړی تاسو د ننه شئ چې راسته یاست.

بیا مدیر دفتر ته د ننه شو او ورپسې بنوونکې هم، د ننه شوه.

مدیر پر خپلې څوکی کښېناست او بنوونکې ته یې اشاره وکړه تر څو د میز مخې څوکی باندې کښېني.

هغه هم د مدیر د میز مخې څوکی باندې کښېناسته.

بیا مدیر و ویل:

څه دې ویل؟

بنوونکې و ویل:

هو!

بیا مدیر و ویل:

اورم.

هغې و ویل:

مياشت د مخه زه او زما ورور ستاسو دفتر ته راغلي وو.

غوښتل مي چې خپل ورور د رياضي بنوونکي په توگه وټاکم (مقررکم).

مدیر سر و خوزاوه او ویي ویل:

هو!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

اوس مې په یاد راغی.

زما له هېره (یاده) وتي ول.

بڼه شو چې، په یاد دې کړل.

بیایې خپل اداري امر ته زنگ و واه او هغه یې مدیریت ته راوباله.

هغه هم څو دیکي وروسته راوړسېد.

مدیر ورته و ویل:

پر څوکی کښېنه!

هغه هم پر څوکی کښېناست.

بیا یې امر ته و ویل:

تشکیل راوړه.

هغه له حایه پاڅید او خپل دفتر ته د ننه شو.

څو دیکي یې تېرې کړې.

بیا یې څه اسناد په لاس کې و نیول او د مدیر دفتر ته یې د ننه کړل.

مدیر و ویل:

وگوره!

د ریاضي کوم استاد بست، تش(خالی) دی.

هغه په خیر سره اسناد وکتل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې و ويل:

مدیر صیب!

مياشت د مخه مو يوه بست درلود او تاسو هغه بست کې د يوې
بنوونکې سره، موافقه وکړه.

اوس خو تش (خالي) يواځې په اجتماعي څانگو کې لرو.

بيا مدير و ويل:

هی، هی.

ما غوښتل چې د بنوونکې ورور چې مسلکي انجینر او ماسټري هم
لری په دې بنوونځي کې گډ (شامل) کړم خو د بده مرغه له سوچ
(ذهن) نه مې، وتي وه.

هغه موسکي شو، خو څه يې و نه ويل.

بيا مدير هغه نه وپوښتل:

په اجتماعي څانگو کې څو تش (وزگار، خالي) بستونه لرو؟

هغه و ويل:

ټول پنځه بستونه.

بيا مدير و ويل:

سمه ده!

کولای شئ خپل دفتر ته لار.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

اداري مسؤل کس، خپل دفتر ته لار.

بيا يې بنوونکې ته و ويل:

د خپل ورور سره سره خبرې وکړه، که چېرې اجتماعي مضمونونو سره لېوالتيا لري، سبا يې راولېږه.

هغې سوږ اوسپلی و باسه او و يې ويل:

سمه ده!

زه به ورته ماښام ناوخته، زنگ و وهم.

بيا له ځايه ودرېده (پاخېده)، د مدير نه يې خدای پاماني واخيسته او خپل ټولگي ته، روانه شوه.

مدير سر ټيټ اچولی و او هغې ته يې و ويل:

په مخه دې ښه!

هغې خپل درسي پلان بشپړ او بيا کورته، لاره.

اته د کور په دندو بوخته شوه.

ماښام ډوډۍ نه وروسته يې ټيلفون را واخيست او خپل ورور ته يې زنگ و واهه.

بيا يې تېره شوې کيسه، خپل ورور ته وکړه.

ورور يې د اجتماعي مضامينو درس ورکونه، و نه منه.

بيا يې خپلې خور ته، و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

نور زما له پاره هغه ته، مه ځه.

کېدای شي هغه هم د ځينو نورو په شان، په بډې اخیستنې اخته وي.

زه به، بل چېرې کوښښ وکړم.

چېرې چې، نصیب وي.

خور یې و ویل:

سمه ده!

خدای مهربانه دی.

څه موده نور هم، اخوا دېخوا وگرځېد.

لږ لږ یې د واسطو او شخصي پېژندنې نه، کار واخیست.

بیا یې د انصاري په لېسې کې د ریاضي استاد په توګه، دنده ومونده.

وروسته یې خپل ټول اسناد د اصولو سره سم، بشپړ کړل.

څو ورځې خپلو اداري کارونو پسې وگرځېد.

بیا الله رسماً ځای پرځای (مقرر) شو.

پر درس ورکونې یې پیل کړ.

سر ښونکي سوچ کاوه چې هغه نا سمه وایي.

مګر کوم وخت یې چې دهغه ذکاوت او استعداد ولید، هک پک پاتې شو.

ورو، ورو پر اداري ګرانېده.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغه په اخلاص او مینې سره درس، ورکاوه.

زده کونکي هم له هغه نه خوشحاله وو.

څه وخت تېر شو.

بيا يې ترفيع وکړه.

کال وروسته پر هغه اعتماد ډېر او د څانگې مشر په توگه وگمارل شو.

دنده يې درنه او نوي مسؤليتونه ور په برخه شوو.

څوکاله يې تېر کړل.

وروسته الله د بنوونځي معاون هم شو.

اووه کاله، په دندې بوخت و.

د هېواد په ټولو ادارو کې فساد پورته (اوج) ته رسېدلی و.

هغه په خپله، ډېر پاک سړی و.

نه يې چاته بډه ورکوه او نه يې له چا نه، بډه اخيسته.

ټولو به د هغه نه ډډه کوه.

ټولې راکړې او ورکړې به، د هغه نه پټې تر سره کېدې.

هر چېرې چې به چې هغه ته، خلکو به ويل:

وچ کالي راغله.

بس!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

جمهوريت و .

پر هغه فشار ډېر و .

هر کس به کوبښن کوه چې د هغه خای، ونیسي .

د مؤفق مینه هم د دندې سره لږېده .

کله ناکله به هغه نه د پیسو ورکونې وړاندیز هم کېده .

بیا وروسته د سپېڅلو (صادقو) خلکو لري کولو له پاره دامونه کېنول شو .

هرې خوا یې د ارزیاې په نامه، پلمې جوړې شوې .

بیا دا پلمې په تحریري او تقریري آزموینو (امتحانونو) بدل شوو .

پوښتنې به جوړېدې او د ځوابونو سره به پلورل کېدې .

هر بست ته سرقلفی ټاکل کېده .

هغه هم ورو، ورو له لوړې دندې نه کله په یوه نوم او کله په بل نوم گوښه کېده .

بیا هغه ته د یوې کمېټې مشری دنده، وسپارل شوه .

هغه په دندې کې صادق و او کوبښن به یې کاوه، تر څو ورکړ شوي دنده په ښې توګه، سر ته ورسوي .

مګر د بلې خوا به ناخوالو او بې عدالتیو به، زوراوه .

هغه ورو، ورو بېرته خپلې لمړنۍ دندې ته راټیټ شو .

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا به يې د ستونزو سره، سره درس ورکاوه.

څه موده تېره شوه.

د هغه نه غوښتل کېدل چې په جعلې شهادت نامو ورکولو کې، برخه واخلي.

مگر هغه، دا کار و نه مانه.

څه موده نوره يې هم تېره کړه.

بيا اړ شو دنده پرېږدی او په کور کېنېږي.

هغه دا کار وکړ.

د تل د پاره يې د حکومتي دندې سره، خدای پاماني وکړه.

څه باندې اووه کاله کېږي چې هيڅ دنده نه لري.

اوس هغه په شکر ناروغی هم، اخته شوی دی.

په زاړو (لمړي) مکرويان کې، ژوند کوي.

پنځه اولادونه لري، چې څلور يې ځامن او يوه يې لور ده.

اولادونه يې ټول، په بهر کې ژوند کوي.

مؤفق يوازي د خپلې بڼې سره په يوه شخصي اپارتمان کې ژوند کوي.

سهار وختي لمانځه ته پاڅېږي، لمړی اودس بيا جومات ته لمانځه له پاره ځي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ورسته، کورته راځي او د سهار چای څښي.

کله کتابونه او ديني موضوعات لولي او په يو ټيوب چينل کې يې تعقيبوي.

بيا وروسته، تفريحي پارکونو ته ځي، د ونو او گلانو ننداره کوي.

ځينې وختونه، سپورتي لوبغالوته ځي او د الکانو فوټبال او واليبال ننداره کوي.

غرمې ډوډۍ ته، کورته ځي.

ډوډۍ نه وروسته اودس کوي، بيا لمونځ ته، جومات ته ځي.

بيا تر ماښامه په شنو پارکونو کې، پر څو کيو کښېني.

د ونو، گلانو او بوټو نه، خوند اخلي.

هغه د ډېرو نورو کسانو سره بلد (آشنا) شوی دی.

کله ناکله د هغوی سره خبرې، اتري او بانډار هم کوي.

پای

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
- (برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی نړۍ انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی نړۍ انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معمارۍ اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معمارۍ شهر کابل (بی بی مهری)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندي اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / نړۍ انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

د ژوند خوږې او ترخې

.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چې قانون نه شته (گډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جو ما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچپن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

د ژوند خوږې او ترخې

.....

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی نړۍ ی انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مه ینه) په کچه گړۍ کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې ښونکې مینان په یوه ټولگي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گړي ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد سوم)
۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواره ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د یوې میاشتي **ناوي** (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د یوه سړی لنډې کیسې)

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانې)
۶۳. کوشنۍ سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهرو
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. ډارونکې سپلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو توپیر د نن سره
۶۹. د مور وژونکې (قاتل)، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونۍ ملا (پښتو ناول)
۷۳. ځوان شهید (پښتو ناول)
۷۴. توده برستن (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند خوږې او ترڅې (پښتو ناول)

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۲. لیونی لېوه
۳. د خاورو لاندې ښار
۴. سپین کارغه
۵. سور تنور
۶. څړه بیزو
۷. بندي مرغه
۸. بي وخته باران
۹. د ژوند پای

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Sweet and bitter of life

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: September - November /2026

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**